

Правни аспекти прикупљања употребе и значаја статистичких података о националној, језичкој и верској припадности становништва

Предмет и метод истраживања

- Правно регулисање, али и шири правни аспекти прикупљања, употребе и значаја статистичких података о нјв припадности
- Предмет истраживања сагледан у ширем контексту прожетости и условљености целокупног правног поретка и нјв припадности
- Анализа у три равни мултикултурализма: национална, језичка и верска припадност

Предмет и метод истраживања

- Шира закључна разматрања укључују компарацију прикупљања, употребе и значаја статистичких података у све три равни посматрања да би се сагледало:
 1. Да ли су законско уређење и методолошки аспекти пописа утемељени у и усклађени са одговарајућим правима и слободама прокламованим Уставом и међународним актима?

Предмет и метод истраживања

2. Да ли су резултати пописа правно опредељени као услов уживања појединих права и слобода у заједници и да ли је уживање и остваривање тих права потребан и довољан услов за признавање појединих етнокултурних идентитета?
3. Да ли се у правном поретку РС попис становништва своди на статистичку нотификацију друштвене стварности, или има шири значај у погледу конституисања правно релевантне колективности?

Прикупљање статистичких података о нјв припадности

- Устав не спомиње попис становништва, али познаје појмове националне припадности, националне, етничке и верске посебности, састава становништва, сразмерне заступљености, итд.
- Уставна слобода изражавања националне припадности и изостанак дужности изјашњавања о националној припадности (чл.47) – слобода избора и промене националне припадности

Прикупљање статистичких података о нјв припадности

- Уставна слобода мишљења и изражавања, као и слобода да се говором, писањем, сликом или на други начин траже, примају и шире обавештења и идеје (чл.46.) омогућава и упућује на слободну употребу матерњег језика и изражавање језичког идентитета.
- Слобода вероисповести подразумева право да се остане при својој вероисповести, или да се она промени, као и да нико није дужан да се изјашњава о својој верској припадности.

Прикупљање статистичких података о нјв припадности

- Законска решења о прикупљању статистичких података о нјв припадности и методолошки аспекти пописа усклађени са наведеним слободама и доследно омогућавају самоодређење.
- Лице обухваћено пописом није дужно да се изјашњава о својој националној и верској припадности.
- Одговори отвореног типа о националној припадности, језику и вероисповести.

Резултати пописа као услов уживања права у заједници

- Посредно и непосредно законско упућивање на резултате пописа становништва или нумеричке критеријуме као услов уживања права.
- Запошљавање у државним органима (ЗЗПСНМ, ЗДС)
- Политичка партиципација (ЗПС, ЗИНП, ЗЛИ)

Резултати пописа као услов уживања права у заједници

- Културна самоуправа (ЗЗПСНМ;
ЗНСНМ)
- Учешће у консултативним телима (ЗЛС)
- Службена употреба језика и писма
(ЗЗПСНМ, ЗСУЈП)
- Употреба језика у образовању
(просветни закони)
- Обавештавање (ЗРД, ЗЛС)

Резултати пописа као услов уживања права у заједници

- Оснивање цркава и вз, социјална права свештеника, финансирање верских образовних установа (ЗЦВЗ)
- Случајеви у којима резултати пописа нису (ни посредно, ни непосредно) предвиђени као услов (нпр. изградња верских објеката)
- Питање хоризонталног и вертикалног ефекта остваривања права на признавање етнокултурних идентитета
- Већа “специфична тежина” националне припадности у односу на друге видове идентитета.

Резултата пописа и правно конституисање колективних идентитета

- Нормативно предетерминисање колективних идентитета само у случају правног одређења појма националне мањине
- Могућност самоодређења и самоконституисања колективног идентитета нормативно најдоследнија на пољу мањинског националног идентитета – посебан значај резултата пописа – тешкоће ако се у различитим контекстима врши на различит начин

Резултата пописа и правно конституисање колективних идентитета

- Недовољна могућност правног одређења појмова језика и религије и правно релевантних дистинктивних елемената
- Упркос томе, правно конституисање колективних језичких и верских ентитета у мањој мери почива на самосвести и подразумева израженију могућност државног признања.